

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/8/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4117200541
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4117200541.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v spore žalobcov: 1. A. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C., D. X, 2. A. B., ml., nar. XX. XX. XXXX, bytom C., D. X, obaja zastúpení JUDr. Andreou Kelemenovou, advokátkou, so sídlom Nitra, Mariánska 2, proti žalovaným: 1. A. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom C., B. XX, 2. F. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom C., B. XX, obaja zastúpení JUDr. Pavlom Gráčikom, advokátom, so sídlom Nitra, Farská 40, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalovaných v 1. a 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 10. októbra 2022 č. k. 17C/2/2017-286 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých vyhovujúcich výrokoch týkajúcich sa určenia vlastníctva a súvisiaci výrok o nároku na náhradu trov konania **p o t v r d z u j e .**

Žalobcom v 1. a 2. rade priznáva voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu v časti určenia, že odstúpenie od kúpnej zmluvy zo dňa 22. 06. 2016, uzavretej dňa 15. 07. 2014 v znení jej dodatku zo dňa 02. 09. 2014 zastavil pre späťvzatie návrhu v tejto časti a vo vzťahu k tejto časti o trovách konania rozhodol tak, že priznal žalovaným v 1. a 2. rade v časti, ktorá bola zastavená nárok na náhradu trov konania voči žalobcom vo výške 100%. Ďalším výrokom súd určil, že žalobca v 1. rade je výlučným vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. G., register C/KN, zapísaných na LV č. XXXX ako parc. č. 493 - záhrada o výmere 592 m², 494/1 - zast. plocha a nádvorie o výmere 448 m², 494/2 - zast. plocha a nádvorie o výmere 28 m², v celosti. Ďalším výrokom žalobcu v 1. rade a neb. F. B., H. F., nar. dňa XX. XX. XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, zomr. dňa XX. XX. XXXX určil, že ku dňu smrti F. B. boli bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností nachádzajúcej sa v kat. úz. G., register C/KN, zapísanej na LV č. XXXX ako dom s. č. XXX na parc. č. 494/1 v celosti. Žalobcom v 1. a v 2. rade priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%, ktoré sú im povinní zaplatiť žalovaní v 1. a v 2. rade.

1.1. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 150 ods. 1, 2, § 151 ods. 1, 2, § 145 ods. 2 a § 146 ods. 1 CSP, ako aj § 48 ods. 1, § 128 ods. 1, § 132 ods. 1, § 559 ods. 1, 2, § 517 ods. 1 OZ, ako aj § 37 písm. c/, d/, § 228 ods. 2 CSP, ako aj zisteným skutkovým stavom.

1.2. V prvom rade súd prvej inštancie zdôraznil, že v priebehu konania zomrela pôvodná žalobkyňa v 2. rade, a preto súd pokračoval s jej nástupcom – žalobcom v 2. rade A. B., ml., ktorý je právnym nástupcom po pôvodnej žalobkyni v 2. rade F. B., zomr. XX. XX. XXXX. Z vykonaného dokazovania z výsluchu strán sporu, ako aj svedkov mal súd preukázané, že žalobca v 1. rade bol výlučným vlastníkom pozemku, na

ktorom spolu s pôvodnou žalobkyňou v 2. rade postavili nehnuteľnosť, a to rodinný dom. Medzi stranami nebolo sporné, že žalobca v 1. rade a neb. žalobkyňa v 2. rade uzavreli so žalovaným v 1. a 2. rade dňa 15. 07. 2014 kúpnu zmluvu, na základe ktorej mali pôvodní žalobcovia odpredať žalovaným predmetné nehnuteľnosti, pričom sporné parcely nepatrili do BSM, patrili do výlučného vlastníctva žalobcu v 1. rade a na týchto nehnuteľnostiach bola postavená nehnuteľnosť, a to dom súp. č. XXX na parc. č. 494/1 v celosti, ktorý patril do BSM. Podľa článku II. bod 2.1. bola v kúpnej zmluve dohodnutá kúpna cena vo výške 89 400 eur, ktorá mala byť kupujúcimi uhradená tak, že prvá časť kúpnej ceny vo výške 14 900 eur mala byť kupujúcimi uhradená predávajúcim v hotovosti pri podpise kúpnej zmluvy, čo predávajúci potvrdili svojimi podpismi a zvyšok kúpnej ceny v sume 74 500 eur mala byť zaplatená v 6-tich splátkach v hotovosti po 14 900 eur. V bode II. 3. predmetnej kúpnej zmluvy bolo uvedené, že v prípade, ak kupujúci nespĺnia povinnosť uhradiť niektorú zo splátok, čo i len sčasti, stáva sa splatná celá nesplatená časť kúpnej ceny a v prípade, ak ju kupujúci neuhradia do 7 dní odo dňa omeškania, predávajúci sú oprávnení od tejto zmluvy odstúpiť. Z príjmových pokladničných dokladov bolo zistené, že zo strany žalovaných došlo k úhrade všetkých 6-tich splátok, pričom pôvodní žalobcovia v 1. a 2. rade prevzatie splátok potvrdili svojimi podpismi. Žalobcovia v konaní predložili Zmluvu o postúpení pohľadávok, uzatvorenú dňa 23. 10. 2014, ktorou postúpili svojim vnukom F. a I. B. pohľadávku vyplývajúcu z kúpnej zmluvy uzatvorenej dňa 14. 07. 2014, pričom predmetom postúpenia boli nevyplatené splátky v celkovej výške (3x 14 900 eur) 44 700 eur, čo malo preukazovať, že k vyplateniu kúpnej ceny v zmysle kúpnej zmluvy nedošlo. Žalobcovia listom zo dňa 22. 06. 2016 oznámili žalovaným odstúpenie od zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 23. 10. 2014, ako aj odstúpenie od kúpnej zmluvy zo dňa 15. 07. 2014, ktorej vklad bol povolený OÚ Nitra – odbor katastrálny pod V 5439/14. Ako dôvod odstúpenia bola uvedená skutočnosť, že žalobcom ako predávajúcim zo strany žalovaných nebola uhradená ani časť dohodnutej kúpnej ceny. Uvedená listina o odstúpení od kúpnej zmluvy bola žalovanej v 1. rade doručená dňa 24. 06. 2016 a žalovanému v 2. rade dňa 30. 06. 2016.

1.3. Uvedené skutočnosti vyplývajúce z kúpnej zmluvy neboli medzi stranami sporu sporné. Sporná však bola skutočnosť, či došlo k faktickému vyplateniu peňažných prostriedkov žalovanými pôvodným žalobcom v 1. a 2. rade, pretože práve pre nevyplatenie peňažných prostriedkov odstúpili od kúpnej zmluvy.

1.4. Súd prvej inštancie si kladne vyriešil existenciu naliehavého právneho záujmu, keď žalovaní v 1. a 2. rade sú vedení ako vlastníci sporných nehnuteľností a zmenu zápisu vlastníckeho práva inak než určovacou žalobou nie je možné dosiahnuť. Zároveň si súd riešil ako predbežnú otázku platnosti odstúpenia žalobcu v 1. rade a právnej predchodkyne žalobcu v 2. rade od kúpnej zmluvy. Pôvodní žalobcovia v priebehu konania zhodne tvrdili, že nedošlo k vyplateniu dlhu, teda kúpnej ceny v zmysle kúpnej zmluvy. Keďže od žalobcov nebolo možné požadovať, aby preukazovali, že žalovaní im nevyplatili kúpnu cenu, žalovaní museli preukázať, že kúpnu cenu zaplatili a dôkazné bremeno ohľadne tvrdenia, že dlh bol zaplatený sa teda presunul na žalovaných.

1.5. Z vykonaného dokazovania súd zistil, že zo strany žalovaných k reálnemu odovzdaniu finančných prostriedkov pôvodným žalobcom nedošlo a žalovaní stále disponujú celým obsahom finančných prostriedkov, o čom svedčí skutočnosť, že len oni vedia, kde sa v súčasnej dobe peniaze nachádzajú, v ktorej pivnici, v akej krabici, na akom regáli. Oni disponujú peniazmi, či sa vyplatia, komu sa vyplatia, kedy sa vyplatia, pričom dispozičné právo nakladať s peniazmi im zaniklo ich odovzdaním v rámci uzavretia kúpnej zmluvy. Žalovaná v 1. rade vedela o zhoršujúcom sa zdravotnom stave svojej matky (pôvodnej žalobkyne v 2. rade), napriek tomu situáciu mala riešiť len s ňou, ktorá si nič nepamätá, len sa s ňou rozprávala o tom, kde sú peniaze a len matka jediná jej tieto peniaze odovzdala a zverila, so svojím otcom sa nikdy nerozprávala o tom, kde sú peniaze, ako sa použijú financie, kde sa majú uložiť. Žalovaná v 1. rade tvrdila, že celú vec riešila výlučne so svojou matkou, teda nikdy neriešila situáciu ohľadne peňazí so svojím otcom, a to v čase, keď sa zhoršoval zdravotný stav jej matky. Samotná (pôvodná) žalobkyňa v 2. rade za svojho života ako strana sporu v priebehu pojednávania vo svojich svetlých chvíľach tvrdila, že peniaze od dcéry nedostala a peniaze mali ísť synovi. Žalovaná v 1. rade na pojednávaní potvrdila skutočnosť, že peniaze nešli bratovi, resp. brat nebol vyplatený. Ďalej potvrdila, že mame nebolo treba povedať, kde sú peniaze, lebo nešla s nimi nič robiť, ako aj to, že kebyže brat povedal, že peniaze chce, peniaze dostane. Sama potvrdila, že vydanie peňažných prostriedkov viazala na skutočnosť, že brat opustí nehnuteľnosť, čo len preukazuje tvrdenie pôvodných žalobcov, že oni nemajú peniaze vo svojej držbe a s peniazmi jednoznačne disponujú žalovaní v 1. a 2. rade. Žalovaná v 1. rade na pojednávaní dňa 26. 06. 2018 uviedla, že sporné peniaze doniesol otec v januári k nim a to

celú časť 89 400 eur, potom tvrdila, že 50 000 eur má matka (nebohá žalobkyňa v 2. rade) a zvyšok má ona, čo opätovne preukazuje skutočnosť, že peniaze nikdy neboli žalobcom vyplatené a sporné peniaze sa stále nachádzajú u žalovaných.

1.6. Ako súd konštatoval, žalobcovia v konaní preukázali, že došlo k uzatvoreniu kúpnej zmluvy, ktorú nerozporovali, avšak pre nesplnenie si povinnosti žalovaných zaplatiť kúpnu cenu od kúpnej zmluvy odstúpili v zmysle bodu II. bod 3. Žalovaní iné dôkazy na preukázanie svojich tvrdení neprodukovali, poukazovali len na príjmové pokladničné doklady. Žalovaná v 1. rade viackrát uvádzala rôzne tvrdenie ohľadne odovzdania peňazí, keď tvrdila, že celú časť 89 400 eur má babka niekde v ponožke, potom uviedla, že z toho 50 000 eur je prebratá a 46 000 eur je u nich, aby mali peniaze v starobe, pričom takéto disponovanie s peniazmi žalobcovia nepotvrdili. Následne žalovaná uviedla, že suma 46 000 eur je stále u nej a u matky je 50 000 eur, pričom rodičia peniaze nepýtajú. Ani svedkyňa vypočutá v konaní nevedela potvrdiť, či došlo k vyplateniu celej kúpnej ceny, ani aká bola kúpna cena, vedela sa vyjadriť k tomu, že finančné prostriedky mali byť použité na kúpu nehnuteľností syna žalobcov, a taktiež z výpovede svedkyne vyplynulo, že p. B., teda pôvodná žalobkyňa v 2. rade jej povedala, že peniaze má niekde uložené v pivnici, pričom sa s ňou rozprávala 10 až 15 rokov dozadu, kedy ešte kúpna zmluva nebola uzatvorená a je teda nepochopiteľné, že by takúto dobu mala peniaze u seba v pivnici. Ani výpoveď svedkyne H. nepreukázala skutočnosť, že žalovaní skutočne vyplatili žalobcom kúpnu cenu za nehnuteľnosti. O tom, že žalovaní naďalej disponujú s peniazmi, svedčí aj skutočnosť, že peniaze na požiadavku súdu boli ochotní priniesť, čo aj urobili a na súd priniesli celú hotovosť, ktorú žalobcovia nikdy nevideli a ani žalobca v 1. rade nepoznal predmetnú krabicu, ktorá mala byť niekde v pivnici na regáli medzi zaváraninami, pričom túto krabicu s peniazmi doniesli výlučne žalovaní. Z uvedených dôvodov súd podanej žalobe v zmysle zmeny petitu vyhovel.

1.7. O trovách konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1, 2 a § 255 ods. 1 CSP a úspešným žalobcom v 1. a 2. rade priznal voči neúspešným žalovaným nárok na náhradu trov konania.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie v jeho výroku o určení vlastníckeho práva, ako aj v závislom výroku o náhrade trov konania, napadli v zákonnej lehote odvolaním žalovaní v 1. a 2. rade, ktorí sa domáhali jeho zmeny a zamietnutia žaloby v plnom rozsahu, alternatívne sa domáhali zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie a vrátenia veci súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Svoje odvolanie odôvodnili ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP, keď mali za to, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že z ich strany došlo k uhradeniu kúpnej ceny za nehnuteľnosti, a preto skutkové zistenie súdu o tom, že táto skutočnosť nebola preukázaná, považujú za nesprávne (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP), a vzhľadom na to, že z ich strany bolo preukázané uhradenie kúpnej ceny, právne posúdenie súdu založené na tom, že odstúpenie bolo dôvodné, nemôže byť správne (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP). Zdôraznili, že na preukázanie úhrady kúpnej ceny za nehnuteľnosti predložili súdu písomné potvrdenie o splnení dlhu, ktoré bolo podpísané žalobcami. Žalobcovia svojimi podpismi potvrdili, že kúpnu cenu za nehnuteľnosti prevzali. Takéto potvrdenie o tom, že dlh bol splnený, je nutné považovať za hmotno-právny dôkaz preukazujúci splnenie dlhu. Žalobcovia tieto tvrdenia riadne a efektívne v zmysle CSP nepopreli a nepredložili dôkaz, ktorý by preukazoval, že by tieto tvrdenia neboli pravdivé. Ostatné skutočnosti týkajúce sa toho, kde boli finančné prostriedky následne uložené, alebo kto s nimi disponoval, sú z hľadiska posúdenia, či bola z ich strany kúpna cena v zmysle kúpnej zmluvy uhradená, právne irelevantné.

2.1. K ich preukázaniu úhrady kúpnej ceny bola argumentácia žalobcov v rovine všeobecných tvrdení. Súd ignoroval, že z hľadiska dôkazného bremena na nich kladeného preukázali, čo sa z procesného hľadiska od nich vyžadovalo. Z tohto dôvodu uvádzajú, že súd nemôže od nich požadovať predloženie ďalších dôkazov, ak sú ich tvrdenia podporené už produkovanými dôkazmi. Vzhľadom na uvedené bolo preto na žalobcoch, aby hodnoverne preukázali a uniesli dôkazné bremeno, že písomné potvrdenia žalobcovia nepodpísali, alebo ich podpísali s mentálnou rezerváciou alebo v rozpore s ich slobodnou vôľou. Na podporu ich uvádzanej argumentácie poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 185/2017 z 08. 01. 2018.

2.2. Pokiaľ sa súd snaží navodiť situáciu, že vo svojich výpovediach uvádzali odlišné a konfliktné skutočnosti, poukazujú na to, že najmä žalovaná v 1. rade, a taktiež žalovaný v 2. rade, počas výpovedí riadne vysvetlili, ako došlo k prebratiu finančných prostriedkov oproti písomnému potvrdeniu žalobcami. Samotná skutočnosť, že vedeli, kde sa finančné prostriedky tvoriace kúpnu zmluvu po ich odovzdaní žalobcom nachádzajú, a to, že s nimi (po dohode s pôvodnými žalobcami) mohli disponovať (nie však

v intenciách, že by si ich prisvojovali) ešte nemôže preukazovať, že riadne a v súlade s kúpnu zmluvou kúpnu cenu nevyplatili. V súvislosti s umiestnením finančných prostriedkov považovali za nutné uviesť, že sám súd pri výsluchu žalovanej v 1. rade na pojednávaní dňa 26. 06. 2018 naznačil, aby časť kúpnej ceny vo výške 50 000 eur priniesla na súd, vedela totiž, že sa tieto nachádzali u žalobcov v pivničných priestoroch ich domu. Skutočnosť, že sa finančné prostriedky nachádzajú v dome žalobcov, chceli dokonca notársky osvedčiť, čo im však bolo znemožnené žalobcom v 1. rade.

2.3. Napokon, svoje odvolanie odôvodnili aj k odvolaciemu dôvodu vo vzťahu k § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, ktorý považujú za naplnený, pretože súd prvej inštancie v štádiu po ukončení dokazovania umožnil zmenu petitu žaloby. V zmysle uznesenia odvolacieho súdu však už nebolo potrebné vykonávať ďalšie dokazovanie, konanie bolo v procesnom stave, že bolo ukončené dokazovanie, bez toho, aby mali strany ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. K zmene petitu nedošlo len z dôvodu úmrtia F. B., ale aj skutočností, o ktorých boli žalobcovia nezákonne poučení zo strany súdu, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3. K podanému odvolaniu žalovaných sa písomne vyjadrili žalobcovia v 1. a 2. rade, ktorí navrhli rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a priznať im nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. K predloženým písomným potvrdeniam o splatení dluhu, podpísanými pôvodnými žalobcami, uviedli, že reálne vyplatenie súm v uvedených tvrdeniach popreli. V konaní produkovali dôkazy a poukazovali na rozpory vo výpovediach žalovaných s cieľom dokázať, že peniaze im reálne vyplatené neboli. Poukázali na to, že treba vyhodnotiť všetky dôkazy produkované v konaní, pričom poukázali na Zmluvu o postúpení pohľadávok zo dňa 23. 10. 2014, ktorá bola pripojená k žalobe a z ktorej vyplynulo, že pohľadávky žalobcov z titulu neuhradených splátok podľa kúpnej zmluvy zo dňa 15. 07. 2014 boli postúpené na F. a I. B.. Uvedená zmluva bola vyhotovená a podpísaná dňa 23. 10. 2014 v čase, keď už podľa príjmových pokladničných dokladov zo dňa 16. 07. 2014, 31. 08. 2014 a 30. 09. 2014 mali byť splátky uhradené. Doručenie zmluvy o postúpení pohľadávok potvrdila žalovaná v 1. rade, ktorá uviedla, že predmetnú zmluvu nenapadli. Nebol preto dôvod, aby žalobcovia postúpili v 10/2014 svoje pohľadávky na tretie osoby, ak by tieto splátky boli reálne uhradené. Následne od kúpnej zmluvy odstúpili takisto z dôvodu neuhradenia ani jednej zo splátok kúpnej ceny. Ďalej poukázali na čestné prehlásenie zo dňa 28. 04. 2015, notársky overené, z ktorého rovnako vyplýva, že nebola uhradená ani jedna splátka z kúpnej ceny. Žaloba bola na súde podaná 11. 01. 2017, od kúpnej zmluvy odstúpili prípisom zo dňa 22. 06. 2016, pričom vyššie uvedené listiny boli spísané účastníkmi konania ešte v roku 2014 a 2015, kedy neprebíhalo medzi dotknutými osobami žiadne konanie a nebol preto dôvod účelovo vyhotovovať takéto listiny v situácii, kedy by mali byť splátky kúpnej ceny uhradené. Na podporu svojich vyjadrení poukazujú aj na rôzne vyjadrenia žalovaných o spôsobe úhrady kúpnej ceny (v bode 2. odvolania). Rovnako z potvrdenia JUDr. Stoklasovej zo dňa 16. 07. 2018 vyplynulo, že žalovaní nepreukázali, že peniaze boli zložené u JUDr. Stoklasovej a k takémuto spôsobu vyplatenia kúpnej ceny pôvodným žalobcom ich neoprávňovala žiadna listina. Vyvstáva otázka, prečo potom mali dňa 28. 05. 2015 v kancelárii JUDr. Stoklasovej mať u seba hotovosť 50 000 eur na zloženie kúpnej ceny do úschovy, keď sami tvrdia, že v priebehu roku 2014 uhradili kúpnu cenu v 6-tich splátkach po 14 900 eur k rukám žalobcov, a prečo mala byť podľa ich tvrdenia zložená iba suma 50 000 eur, keď dohodnutá kúpna cena mala byť 89 400 eur? Najmä samotná žalovaná v 1. rade niekoľkokrát menila svoje vyjadrenie o tom, komu a ako vyplatila peniaze, ako aj o tom, kde sú peniaze. Všetky vyjadrenia žalovaných a ich reakcie preukazujú, že peniaze určené na vyplatenie kúpnej ceny nikdy neboli reálne pôvodným žalobcom odovzdané.

3.1. Pokiaľ ide o zdroj, z ktorého mali žalovaní v roku 2014 vyplatiť peniaze z titulu kúpnej ceny vo výške 89 400 eur žalobcom, poukazujú na vyjadrenie žalovanej v 1. rade na pojednávaní 26. 06. 2018, ktorá uvádzala, že žalovaný v 2. rade predal nehnuteľnosti na J. a od roku 2009 do roku 2014 mali peniaze doma. Z pripojeného spisu V 5668/07 týkajúceho sa predaja nehnuteľnosti žalovaného v 2. rade na F. K. C. J. vyplynulo, že nehnuteľnosť predával žalovaný v 2. rade so svojimi dvomi sestrami za celkovú kúpnu cenu 2 800 000 Sk a nie je pravdou, že žalovaný v 2. rade predával nehnuteľnosti sám za 3 milióny Sk, ani tvrdenie, že peniaze mali od roku 2009 doma – žalovanému v 2. rade bola poukázaná suma 933 334 Sk na účet. Žalovaní na pojednávaní uvádzali, že mali peniaze v slovenských korunách doma v trezore, pričom v roku 2014 ich podľa ich vyjadrenia vyplácali žalobcom v eurách. Ak žalovaní tvrdia, že uhradili kúpnu cenu žalobcom v hotovosti, je len logické, že je predmetom dokazovania skutočnosť, či reálne disponovali nimi tvrdenou hotovosťou 84 900 eur v čase vydania príjmových pokladničných dokladov, t.

j. v roku 2014. Ani výsluchom svedkyne H. nebolo potvrdené a preukázané, že dom bol predávaný iba žalovaným, ani to, že svedkyňa žalovanému v 2. rade peniaze dala.

3.2. Žalobcovia v čase ich účasti na pojednávaní boli osobami vo veku 86 a 79 rokov, kedy ich nebolo možné pripraviť na pojednávanie tak, aby uvádzali nepravdu. Žalobca v 1. rade bol veľmi rozrušený a z konania nervózny, pretože sa súdil s vlastnou dcérou, ktorá mu nevyplatila kúpnu cenu 89 400 eur, ktorého trhovú cenu bola ku dňu 06. 07. 2018 185 000 eur a do očí mu tvrdila, že mu kúpnu cenu uhradila. Práve preto považujú svoje výpovede za autentické a pravdivé.

3.3. Sú toho názoru, že súd pri vyhodnotení vyjadrení všetkých účastníkov, svedeckých výpovedí, ako aj písomných dôkazov produkovaných v konaní vo vzájomnej súvzťažnosti podľa § 191 CSP tieto správne vyhodnotil a bolo dôvodne spochybnené reálne vyplatenie kúpnej ceny, ktoré preukazovali žalovaní príjmovými pokladničnými dokladmi. Iný dôkaz o úhrade kúpnej ceny neprodukovali.

3.4. K dôvodom odvolania vo vzťahu k odvolaciemu dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/ CSP žalobcovia uviedli, že po zrušení predchádzajúceho rozhodnutia v priebehu odvolacieho konania dňa XX. XX. XXXX zomrela pôvodná žalobkyňa v 2. rade F. B.. Navrhli preto zmenu žalobného petitu. Súd prvej inštancie o návrhu na zmenu petitu rozhodoval na pojednávaní dňa 08. 09. 2021 pred prednesom záverečnej reči a pred vyhlásením dokazovania za skončené podľa § 182 CSP. Preto nie je pravdivé tvrdenie žalovaných, že o zmene petitu bolo rozhodované po ukončení dokazovania.

4. K vyjadreniu žalobcov sa vyjadrili žalovaní, ktorí uviedli, že sa pridávajú argumentácie uvedenej v podanom odvolaní a zdôraznili, že kúpna cena v zmysle kúpnej zmluvy bola nimi riadne uhradená. Kľúčová otázka v rámci konania pred súdom vyvstala, či z ich strany došlo preukázaným spôsobom k vyplateniu kúpnej ceny za nehnuteľnosti. Táto skutočnosť mala následne vplyv aj na posúdenie platnosti odstúpenia. Majú za to, že z ich strany bolo preukázané, že žalobca v 1. rade a pôvodná žalobkyňa v 2. rade potvrdili svojimi podpismi prevzatie kúpnej ceny za nehnuteľnosti na pokladničných dokladoch. Bolo následne na žalobcoch, aby efektívne spochybnili takéto hmotno-právne dôkazy preukazujúce splnenie dlhu. Žalobcovia nepredložili dôkaz preukazujúci, že by pokladničné doklady neboli pravé. Tvrdenia žalobcov o rozporoch v ich vyjadreniach považujú za nesprávne a účelové. Tvrdia, že odstúpenie nebolo dôvodné, a preto ani platné. Kúpnu cenu za nehnuteľnosti uhradili v zmysle kúpnej ceny a žalobcovia riadne nepopreli to, že im kúpna cena bola v zmysle kúpnej zmluvy vyplatená. Pokiaľ ide o návrh na zmenu petitu, ktoré bolo súdom vyhovené na pojednávaní dňa 08. 09. 2021, táto sa netýkala len dôsledkov úmrtia p. F. B., ale týkala sa aj skutočností, o ktorých boli žalobcovia predtým nezákonne poučení zo strany súdu a bolo porušené ich právo na spravodlivý súdny proces.

5. K vyjadreniu žalovaných sa písomne vyjadrili žalobcovia, ktorí poukázali opätovne na to, že v rámci svojich výpovedí popreli vyplatenie kúpnej ceny, a to na pojednávaní dňa 18. 04. 2018. Ak žalovaní preukazujú uhradenie kúpnej ceny príjmovými dokladmi podpísanými žalobcami a žalobcovia reálne vyplatenie kúpnej ceny popierajú, je potrebné objektívne vyhodnotiť všetky okolnosti vyplatenia peňazí, aby bolo možné zistiť a vyhodnotiť, či skutočne k vyplateniu peňazí došlo. Jedná sa teda o preukázanie, či žalovaní v čase nimi tvrdeného vyplatenia kúpnej ceny 89 400 eur, touto disponovali, kde, kedy a komu bola táto suma vyplatená. Práve tieto skutočnosti žalovaní nepreukázali a opakovane menili výpovede o mieste, spôsobe vyplatenia kúpnej ceny. Na rozpory v ich výpovediach, ako aj v konaní preukázané skutočnosti podrobne poukázali v bodoch 3. a 4. ich vyjadrenia zo dňa 30. 11. 2022. Pokiaľ ide o pripustenú časť zmeny žalobného petitu, mali za to, že dôsledkom odvolacím súdom konštatovaného nesprávneho postupu prvostupňového súdu bolo zrušené uznesenie, ktorým súd pripustil zmenu petitu, ako aj zrušil prvostupňový rozsudok a vrátil vec na ďalšie konanie a rozhodnutie. Sú toho názoru, že v následnom konaní prvostupňový súd postupoval správne a zákonne. Tiež sú názoru, že nie je na mieste požadovať, aby účastník niesol následky nesprávneho postupu súdu v konaní.

6. Ďalšie vyjadrenia strany sporu už nepodali.

7. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku – ďalej len CSP) po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo podľa § 363 a § 365 ods. 1 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379 a § 380 odsek 1 CSP), viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvej inštancie podľa § 383 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania, za

splnenia si podmienok uvedených v ust. § 219 ods. 3 CSP dospel k záveru, že odvolanie žalovaných nie je opodstatnené.

8. Predmetom konania po pripustení zmeny žalobného petitu na pojednávaní dňa 08. 09. 2022 bolo určenie, že žalobca v 1. rade je výlučným vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. G., register CKN, zapísaných v LV č. XXXX ako parcela č. 493 – záhrada o výmere 592 m², parc. č. 494/1 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 448 m², parc. č. 494/2 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 28 m² v celosti. Ďalej bolo predmetom konania určenie, že žalobca v 1. rade a neb. F. B., H. F., nar. XX. XX. XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, zomr. XX. XX. XXXX (pôvodne žalobkyňa v 2. rade) boli ku dňu smrti F. B., H. F. bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v kat. úz. G., register CKN, zapísanej na LV č. XXXX ako dom so súp. č. XXX na parc. č. 494/1 v celosti. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že žalobca v 1. rade a pôvodná žalobkyňa v 2. rade (ktorá v priebehu konania zomrela) uzatvorili so žalovanými v 1. a 2. rade dňa 15. 07. 2014 kúpnu zmluvu ohľadne predmetných nehnuteľností, pričom bola dohodnutá kúpna cena vo výške 89 400 eur, ktorá mala byť kupujúcimi uhradená tak, že prvá časť kúpnej ceny vo výške 14 900 eur mala byť kupujúcimi uhradená predávajúcim v hotovosti pri podpise kúpnej zmluvy, čo predávajúci potvrdili podpismi na kúpnej zmluve a zvyšok kúpnej ceny vo výške 74 500 eur mal byť kupujúcimi uhradený v 6-tich splátkach po 14 900 eur. Zároveň v bode II. bod 3. kúpnej zmluvy bolo dohodnuté, že v prípade, že kupujúci nesplnia povinnosť uhradiť čo i len niektorú zo splátok, stáva sa splatná celá nesplatená časť kúpnej zmluvy, ktorú sú kupujúci povinní uhradiť predávajúcim do 7 dní od omeškania s úhradou príslušnej splátky alebo jej časti. V prípade, ak kupujúci neuhradia kúpnu cenu do 7 dní odo dňa omeškania s úhradou príslušnej splátky alebo jej časti, predávajúci sú oprávnení od tejto kúpnej zmluvy odstúpiť. Žalovaní v konaní predložili 6 pokladničných dokladov podpísaných žalobcom v 1. rade a pôvodne žalovanou v 2. rade o úhrade týchto splátok. Žalobcovia v konaní predložili zmluvu o postúpení pohľadávok, uzatvorenej dňa 23. 10. 2014, ktorou pôvodní žalobcovia v 1. a 2. rade postúpili svojim vnukom F. a I. B. pohľadávku vyplývajúcu z predmetnej kúpnej zmluvy uzatvorenej dňa 14. 07. 2014, pričom predmetom postúpenia boli nevyplatené splátky v celkovej výške 44 700 eur. Následne listom zo dňa 22. 06. 2016 pôvodní žalobcovia oznámili žalovaným odstúpenie od zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 23. 10. 2014, zároveň im oznámili odstúpenie od kúpnej zmluvy zo dňa 15. 07. 2014, pričom dôvodom odstúpenia od kúpnej zmluvy bola skutočnosť, že žalobcovia v 1. rade a jeho manželke (pôvodne žalobkyni v 2. rade) nebola vyplatená ani časť dohodnutej kúpnej ceny v zmysle ustanovenia bodu II. bodu 3. kúpnej zmluvy. Uvedené odstúpenie od kúpnej zmluvy bolo žalovanej v 1. rade doručené dňa 24. 06. 2016 a žalovanému v 2. rade dňa 30. 06. 2016.

Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalovaní v konaní nepreukázali odovzdanie finančných prostriedkov v zmysle kúpnej zmluvy žalobcom, a teda nepreukázali, že kúpnu cenu zaplatili, čo malo za následok dôvodné odstúpenie pôvodných žalobcov od kúpnej zmluvy v zmysle článku II. bod 3., a to pre neuhradenie kúpnej ceny. Súd prvej inštancie preto podanej žalobe vyhovel a určil vlastníctvo sporných nehnuteľností a domovej nehnuteľnosti v prospech žalobcu v 1. rade a jeho manželky F. B. ku dňu smrti ako bezpodielové spoluvlastníctvo.

9. Podľa § 387 odsek 1, 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, príp. doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so súdom prvej inštancie zisteným skutkovým stavom, pokiaľ ide o preukázanie skutočností právne rozhodných pre posúdenie žalobcami uplatneného nároku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových, či právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť. Odvolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, preskúmal napadnutý rozsudok a nezistil dôvod, pre ktorý by nemal súhlasit' s podstatnou argumentáciou použitou súdom prvej inštancie, ako aj ním zvoleným postupom, ako aj správnym rozhodnutím vo veci samej. Pre správnu a objektívne argumentačnú presvedčivosť súdom prvej inštancie z dôvodov uvedených v napadnutom rozhodnutí tak odvolaciemu súdu v zásade postačuje len skonštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie, na ktoré sa odvolací súd odvoláva.

11. Povinnosťou odvolacieho súdu však v zmysle § 387 odsek 2 CSP je vyporiadať sa s dôvodmi podaného odvolania vo vzťahu k odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP.

12. Podľa § 150 odsek 1 CSP, strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

13. Podľa § 151 odsek 1 a 2 CSP, skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné, ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné.

14. V sporovom konaní sa uplatňuje prejednacía zásada. Strana má jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie tá strana, ktorá tieto povinnosti nespĺnila. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ strana nespĺní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany konania za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jej neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej aj v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci, či už z dôvodu nečinnosti strany, ktorá nespĺnila povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení stanovenú v § 132 odsek 1 CSP, alebo preto, že takáto skutočnosť nemohla byť preukázaná vôbec.

14.1. Označené ustanovenia zakotvujú dôkaznú povinnosť strán v sporovom konaní, teda povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na stranách konania. Strana, ktorá neoznačí dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú i tú stranu, ktorá síce navrhla dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení strany. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť strany za výsledok konania, pokiaľ je určovaný výsledkom vykonaného dokazovania.

14.2. Podľa § 187 odsek 1 a 2 CSP za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov (1). Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd (2).

14.3. V tejto súvislosti dáva odvolací súd do pozornosti aj čl. 15 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého nemá žiaden dôkaz predpísanú dôkaznú silu. T. j. každý dôkaz má rovnocenné postavenie a potenciál presvedčivosti. Zákon silu (tzv. váhu) pripisuje jednotlivým dôkazom sudca, a to podľa pravidiel rozumnej a presvedčivej aplikácie princípů voľného hodnotenia dôkazov.

14.4. Podľa § 191 odsek 1 CSP, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

14.5. Dôkazy súd hodnotí podľa vlastnej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo v konaní najavo. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Po skončení dokazovania súd musí starostlivo zvážiť dôležitosť jednotlivých dôkazov, vykonať selekciu medzi nimi a prípadne vylúčiť tie, ktoré pre rozhodnutie vo veci nemajú žiadny význam a zostávajúce dôkazy hodnotí z hľadiska pravdivosti. Zadovážovanie dôkazov je zverené primárne procesnej aktivite sporových strán.

14.6. Hodnotenie dôkazov v zmysle ust. § 191 CSP je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Pritom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

14.7. Súd prvej inštancie si túto svoju povinnosť splnil, výsledky vykonaného dokazovania riadne vyhodnotil a na ich základe odôvodnil rozhodnutie, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje tak, ako už bolo uvedené vyššie. Odvolací súd ďalej uvádza, že vnútorné presvedčenie súdu (ako výsledok hodnotenia dôkazov) by sa totiž malo vytvárať na základe starostlivého uváženia a zhodnotenia dôkazov jednotlivo, aj v ich komplexnosti tak, aby vychádzalo z pravidiel formálnej logiky. V posudzovanom prípade súd prvej inštancie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie dokazovaním riadne zistil skutkový stav veci, aplikoval naň správny predpis a svoje rozhodnutie aj presvedčivo odôvodnil. Okolnosti namietané žalovanými v odvolaní nemajú za následok úvahu odvolacieho súdu, ktorá by nebola zhodná s prezentovanou úvahou súdu prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí.

14.8. Zo skutkových zistení, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, sa rozumie taký výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúceho z ust. § 191 CSP, podľa ktorého súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie v prípade, ak by zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplynuli, alebo inak nevyšli v konaní najavo, príp. že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, príp. preto, že pri hodnotení dôkazov, príp. poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti je logický rozpor, alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje hore uvedenému zákonnému ustanoveniu. Ak nie je možné súdu v tomto smere vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi.

14.9. Podľa § 559 Občianskeho zákonníka

1 Splnením dlh zanikne.

2. Dlh musí byť splnený riadne a včas.

14.10. Výrazom ustálenej súdnej praxe je, že splnenie dlhu nastáva na základe jednostranného právneho úkonu dlžníka, ktorým dlžník poskytuje veriteľovi predmet plnenia s úmyslom splniť svoj dlh, a na základe jednostranného právneho úkonu veriteľa spočívajúceho v prijatí plnenia. Na naplnenie predpokladov pre zánik dlhu splnením je teda nevyhnutné, aby dlžník odovzdal plnenie do dispozičnej sféry veriteľa s úmyslom splniť svoj dlh. Ak tu tento úmysel neexistuje, nedôjde k splneniu dlhu, aj keď sa poukázaná suma dostane do dispozičnej sféry veriteľa (uznesenie NS ČR z 03. 05. 2007 Cdo 2298/2006).

14.11. Pre zánik záväzku nestačí samotné poskytnutie plnenia. Takéto účinky má až plnenie, ktoré spĺňa dohodnuté alebo zákonom ustanovené predpoklady. Náležitosti, ktoré sa vyžadujú pre zánik záväzku splnením, sa týkajú osoby, ktorá záväzok splní, osoby, ktorej je záväzok plnený, predmetu záväzku spôsobu jeho plnenia (§ 561, § 562, § 566 a § 568 OZ), ďalej doby (§ 563 a § 564 OZ) a miesta plnenia (§ 567 OZ). Dôležité je určenie, kedy záväzok plnením zaniká, najmä s prihliadnutím na rozsah dôsledkov, ktoré vyplývajú z porušenia povinnosti splniť záväzok riadne a včas.

14.12. Dovolací súd vo svojom rozhodnutí 5Cdo 1/2020 zo dňa 27. 10. 2021 uvádza, že samotná skutočnosť, či strana konania vystupuje na strane žalobcu alebo žalovaného, nemá priamy vplyv na jej povinnosť tvrdiť rozhodujúce skutočnosti a predložiť alebo označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi stranami v spore závisí na tom, ako vymedzuje právna norma práva a povinnosti strán. Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania. V priebehu sporu sa môže meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeľovaniu.

15. Úlohou odvolacieho súdu bolo posúdiť, či napriek podpísaným príjmovým pokladničným dokladom (č. I. 28 – 29 spisu) žalobcom v 1. rade a pôvodnou žalobkyňou v 2. rade (ako predávajúcimi) došlo aj k reálnemu vyplateniu finančných prostriedkov žalovanými v 1. a 2. rade, a či v dôsledku toho tu existoval dôvod na odstúpenie od kúpnej zmluvy zo dňa 15. 07. 2014 v zmysle bodu II. bod 3.

16. V konaní nebolo sporné, že žalobca v 1. rade spolu so svojou manželkou (pôvodnou žalobkyňou v 2. rade F. B., H. F.) uzatvorili so žalovanými v 1. a 2. rade dňa 15. 07. 2014 kúpnu zmluvu ohľadne sporných nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. G., zapísaných na LV č. XXXX. Strany kúpnej zmluvy si pre prípad, že ak kupujúci neuhradia kúpnu cenu do 7 dní odo dňa omeškania s úhradou príslušnej splátky alebo jej časti, sú predávajúci oprávnení od tejto kúpnej zmluvy odstúpiť. Žalobcovia tvrdia, že kupujúci neuhradili z dohodnutej kúpnej ceny žiadnu sumu, o čom svedčí aj Zmluva o postúpení pohľadávok zo dňa 23. 10. 2014, od ktorej neskôr odstúpili a následne v zmysle bodu II. bod 3 kúpnej zmluvy listinou zo dňa 22. 06. 2016 predávajúci (pôvodní žalobcovia v 1. a 2. rade) od kúpnej zmluvy odstúpili, pričom odstúpenie bolo žalovaným doručené do vlastných rúk dňa 30. 06. 2016 a 24. 06. 2016. Vzhľadom na to, že žalovaní s odstúpením od kúpnej zmluvy nesúhlasili a nedošlo k zmene zápisu vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam v katastri nehnuteľností, žalobcovia sa rozhodli podať žalobu o určenie vlastníckeho práva. Žalovaní v 1. a 2. rade sa v konaní bránili tým, že predložili pokladničné doklady zo dňa 16. 07. 2014, 31. 08. 2014, 31. 12. 2014, 30. 09. 2014, 30. 11. 2014 a 31. 10. 2014, každý na sumu 14 900 eur, ktoré boli podpísané žalobcom v 1. rade a pôvodnou žalobkyňou v 2. rade F. B. ako príjemcami a majú za to, že z týchto listinných dôkazov je zrejmé, že sa nedostali do omeškania s uhradzovacou povinnosťou, a preto neboli splnené podmienky pre odstúpenie od predmetnej kúpnej zmluvy zo strany predávajúcich. Žalobca v 1. rade, ako aj pôvodne žalobkyňa v 2. rade, ktorých žalovaná v 1. rade je dcéra a žalovaný v 2. rade je jej zať, v priebehu konania zotrvali na svojom tvrdení, že od žalovaných nedostali žiadne peniaze. Žalobca v 1. rade (prihliadnuc k jeho veku) tvrdil, že podpisoval 3x papiere, podpisoval, kedy mu vyplatia peniaze, ale ich nedostal. Opätovne uviedol, že podpísal (zrejme žalovanej v 1. rade) papiere, avšak peniaze mu nedala. Nemá ani vkladnú knižku, ani účet, kde by mu peniaze boli vkladané. Pôvodná žalobkyňa v 2. rade (ktorá v priebehu konania zomrela) sa nevedela k veci vyjadriť, len uviedla, že pozemok je ich, dom nikomu nepredávali a žiadnu kúpnu zmluvu nepodpisovali. Uviedla iba, že ona sa do toho nemiešala, bola to vec manžela. Na otázku súdu, či je jej dcéra (žalovaná v 1. rade) niečo dlžná, uviedla, že peniaze za dom. Žalobcovia na podporu svojich tvrdení o nevyplatení kúpnej ceny predložili Zmluvu o postúpení pohľadávok zo dňa 23. 10. 2014. Od tejto zmluvy o postúpení pohľadávok nakoniec odstúpili a následne odstúpili listom zo dňa 22. 06. 2016 od samotnej kúpnej zmluvy pre nezaplatenie kúpnej ceny. Ďalej žalobcovia predložili v konaní čestné prehlásenie zo dňa 28. 04. 2015 (č. l. 57) s overenými podpismi, kde prehlasujú, že im na základe kúpnej zmluvy zo dňa 15. 07. 2014 zo strany žalovaných ako kupujúcim nebola uhradená kúpna cena, a to ani čiastočne, nedošlo k úhrade ani splátky pri podpise zmluvy, ani ďalších splátok v zmysle kúpnej zmluvy. Samotná žalovaná v 1. rade ohľadne zaplatenia kúpnej ceny, okolností, komu a kde vyplácala tieto finančné prostriedky, niekoľkokrát v priebehu konania menila svoje vyjadrenia. Na pojednávaní dňa 26. 06. 2018 tvrdila, že k vyplateniu kúpnej ceny došlo tak, ako je to uvedené v splátkach, finančné prostriedky vyplácali u nich doma. Peniaze vyplácali obidvom (predávajúcim – obidvom rodičom). Žalobca v 1. rade na jej vyjadrenie na tomto pojednávaní reagoval tak, že sa dohodli, že dcére dajú nehnuteľnosť a že im dá peniaze, ale tieto nedala. Uviedol, že nie je pravdou, že by boli vyplatené peniaze, ani u nich doma, ani nikde inde. Žalovaná v 1. rade hovorila, že im dá peniaze na účet. Žalovaná v 1. rade tvrdila, že finančné prostriedky na vyplatenie nehnuteľnosti mali z predaja nehnuteľností, ktoré patrili jej manželovi, ktorý predal rodičovský dom. Ďalej žalovaná v 1. rade uviedla, že jej nebolo treba povedať (pôvodnej žalobkyňi v 2. rade – matke), kde sú peniaze, lebo nešla s nimi nič robiť a ona vie, kde sú tie peniaze, keď bude (zrejme matka) chcieť, povie jej, kde sú tieto peniaze. Ďalej uviedla, že sumu 89 400 eur má babka (pôvodne žalobkyňa v 2. rade) niekde v ponožke. Z toho 50 000 eur pre brata a 46 000 eur je pre nich. Na otázku na žalovanú v 1. rade, či vydanie peňazí viaže na podmienku, aby sa brat vysťahoval z nehnuteľnosti, inak tie peniaze, neukáže, uviedla, že áno, vydanie peňažných prostriedkov a hlavne poukázanie viaže na to, keď brat opustí nehnuteľnosť, vtedy sa poukážu finančné prostriedky na jeho účet, či už ona alebo jej manžel, alebo rodičia. Ďalej sa žalovaná v 1. rade vyjadрила, že 46 000 eur zostalo u nej a stále sú u nej a u matky je 50 000 eur, čo je pre brata. Sumu 50 000 eur má teda (v tom čase žalobkyňa v 2. rade) doma a suma 46 000 zostala u nej. Právny zástupca žalovaných predložil potvrdenie JUDr. Stoklasovej zo dňa 16. 07. 2018, ktorým chcel preukázať, že žalovaní disponovali sumou 50 000 eur na vyplatenie syna žalobcov. Samotná JUDr. Stoklasová potvrdila, že dňa 28. 05. 2015 v ich kancelárii žalovaní disponovali finančnou hotovosťou podľa ich informácie v sume 50 000 eur za účelom vyplatenia detí žalobcu v 2. rade pre zabezpečenie ich bývania. Pokiaľ by uvedené tvrdenie žalovaných bolo pravdivé, že dňa 28. 05. 2015 mali mať u seba hotovosť v sume 50 000 eur na vloženie kúpnej ceny do úschovy, nemohlo byť potom pravdivé tvrdenie, že v roku 2014 podľa príjmových dokladov uhradili 6 splátok po 14 900 eur. Navyše, dohodnutá kúpna cena bola 89 400 eur. Na ďalších pojednaniach žalovaná v 1. rade zmenila svoje vyjadrenie a uvádzala, že o všetkom sa dohovárala len so svojou matkou (pôvodnou žalobkyňou v 2. rade), ktorej

vyplatila aj kúpnu cenu. Pôvodná žalobkyňa v 2. rade si už však v tom čase nepamätala vyplatenie peňazí, ani uzatvorenie kúpnej zmluvy. Žalovaný v 2. rade v konaní tvrdil, že pokiaľ ide o vyplatenie kúpnej zmluvy, dohodli sa, že sa zaplatí na 6 splátok, pričom 50 000 eur sa dá synom žalobcu v 2. rade na účet, s čím však tento nesúhlasil. Peniaze boli schované v pivnici, lebo žalobcovia nechceli dať peniaze na účet. O tom, kde sú peniaze schované, vedela babka aj svokor (pôvodní žalobcovia v 1. a 2. rade), boli schované v pivnici v regáli. Matka žalovanej v 1. rade priniesla zvyšných 39 400 eur žalovanej v 1. rade, aby tieto schovala, aby ju bolo za čo pochovať. Tvrdil, že peniaze na vyplatenie nehnuteľnosti mal z predaja 3-izbového bytu v Partizánskom po ujovi, ktorý zomrel v roku 2000 a z predaja domu na J. dostal zhruba sumu 300 000 Sk, peniaze mal doma v trezore. Posledná splátka z kúpnej ceny bola vyplatená dňa 31. 12. 2014, a to 14 900 eur. Svokra (pôvodná žalobkyňa v 2. rade) pred poslednou splátkou doniesla svojej dcére 39 400 eur s tým, že nech sú u žalobkyni v 1. rade peniaze schované, keby sa niečo stalo. Peniaze do pivnice schovala žalovaná v 1. rade so svojou matkou, bolo to 50 000 eur, ktoré boli nachyšané pre vnukov.

17. Odvolací súd, vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie, ale aj zo skutočností, ktoré odvolací súd zdôraznil v predchádzajúcom odseku, dospel k rovnakému právnomu záveru ako súd prvej inštancie. Pôvodní žalobcovia (a to rodičia žalovanej v 1. rade) v priebehu celého konania rovnako bez zmeny tvrdili, že sporné nehnuteľností žalovaní v 1. a 2. rade predali, avšak k vyplateniu kúpnej ceny nedošlo. Žalovaní v 1. a 2. rade síce predložením príjmových dokladov preukazovali vyplatenie kúpnej ceny v splátkach v zmysle, tak ako bolo dohodnuté v kúpnej zmluve, avšak vzhľadom na popretie tejto skutočnosti zo strany žalobcov sa žalovaným nepodarilo preukázať aj reálne odovzdanie finančných prostriedkov žalobcom. Žalovaní v 1. a 2. rade nepreukázali, že by kúpna cena v rozsahu kúpnej zmluvy sa dostala do dispozičnej sféry žalobcov, pričom rozporné a meniace sa vyjadrenia zo strany najmä žalovanej v 1. rade a v rozpore s tým žalovaného v 2. rade o skutočnom vyplatení kúpnej ceny najprv obom rodičom v jej domácnosti, neskôr žalovaná v 1. rade tvrdila, že vec riešila výlučne len so svojou matkou, ktorá si však na uzavretie kúpnej zmluvy nepamätala, vyznelo nanajvýš nepresvedčivo a nepreukazujú, že k reálnemu odovzdaniu kúpnej ceny aj skutočne došlo. Žalovaná v 1. rade sa práve svojimi meniacimi sa výpoveďami spochybnila tvrdenie o vyplatení kúpnej ceny a presvedčila súd o tom, že v skutočnosti k reálnemu vyplateniu kúpnej ceny predávajúcim nikdy nedošlo. Samotná žalovaná uviedla aj takú skutočnosť, že mama (pôvodnej žalobkyni v 2. rade) nebolo potrebné povedať, kde sú peniaze, lebo nešla s nimi nič robiť. Uvedené tvrdenie je potom v rozpore s tvrdeniami žalovaných, ako aj predloženými príjmovými dokladmi o tom, že kúpnu cenu vyplatili v zmysle a v lehotách stanovených v kúpnej zmluve. Z vykonaného dokazovania napokon vyplynulo, že finančné prostriedky sa naďalej nachádzajú v držbe žalovaných. Z vykonaného dokazovania nebola preukázaná ani tá skutočnosť, že žalovaní v 1. a 2. rade skutočne v roku 2014, kedy mali plniť kúpnu cenu v splátkach, reálne aj disponovali takouto hotovosťou, keď žalovaný v 2. rade poukazoval na predaj nehnuteľnosti, o ktorej vypovedala aj svedkyňa H., avšak kúpna cena bola v zmysle kúpnej zmluvy vyplácaná nielen žalovanému v 2. rade, ale jeho sestram v sume 2 800 000 Sk, pričom na účet žalovaného v 2. rade mala byť poukázaná len suma 933 334 Sk.

18. Pokiaľ súd prvej inštancie prihliadol na všetky dôkazy jednotlivo, ale aj vo vzájomnej súvislosti, starostlivo prihliadol na všetky okolnosti v danej veci, dospel k správnomu právnomu záveru, že žalovaní nepreukázali reálne odovzdanie finančných prostriedkov ako kúpnej ceny za predávané nehnuteľnosti, a preto bolo dôvodné odstúpenie žalobcov od kúpnej zmluvy v zmysle čl. II. bod 3, a to práve pre neuhradenie kúpnej ceny. Z uvedených dôvodov preto žaloba žalobcov bola dôvodná, a pokiaľ súd prvej inštancie žalobe vyhovel, jeho rozhodnutie odvolací súd považuje za správne a v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP ho bolo potrebné potvrdiť.

19. Napokon, žalovaní v podanom odvolaní namietali odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP a tento považovali za naplnený, pretože súd v štádiu konania po ukončení dokazovania umožnil zmenu petitu žaloby.

19.1. O odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/ CSP ide vtedy, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Žalovaní videli naplnenie uvedeného odvolacieho dôvodu v tom, že súd v štádiu konania po ukončení dokazovania umožnil zmenu petitu žaloby. Vo všeobecnosti možno povedať, že o naplnení odvolacieho

dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP pôjde aj vtedy, ak sa nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci realizáciu práv strany sporu dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodňuje záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu musí byť však hodnoverné v kontexte celého konania.

19.2. Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že odvolací súd svojim uznesením zo dňa 25. 01. 2022 č. k. 9Co/125/2020-249 zrušil predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, zároveň zrušil uznesenie o pripustení zmeny petitu na pojednávaní dňa 28. 05. 2019. Odvolací súd zrušil predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie primárne z dôvodu, že súd prvej inštancie si neriešil existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, keď pôvodne žalobcovia si uplatňovali dva žalobné petity, a zároveň s poukazom na úmrtie pôvodnej žalobkyne v 2. rade F. B., zomr. XX. XX. XXXX, odvolací súd uviedol, že návrh žalobcu zo dňa 17. 03. 2021 nepredstavuje zmenu žaloby, ale k zmene petitu na určenie vlastníckeho práva pôvodnej žalobkyne dochádza ku dňu jej smrti, keď dedič sa nemôže domáhať určovacou žalobou priameho určenia vlastníckeho práva. Po zrušení veci a jej vrátení súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie žalobcovia návrhom zo dňa 18. 07. 2022 (č. l. 276) požiadali práve z dôvodu úmrtia pôvodnej žalobkyne v 2. rade F. B., zomr. XX. XX. XXXX, ako aj s poukazom na závery vyslovené odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení o pripustení zmeny petitu, ktorú súd prvej inštancie pripustil na pojednávaní dňa 08. 09. 2022. Až po rozhodnutí súdu o pripustení zmeny petitu a následnom poučení o opravnom prostriedku právni zástupcovia strán sporu zhodne uviedli, že nemajú žiadne návrhy na doplnenie dokazovania. Súd v zmysle § 182 CSP vyzval strany na prednesenie záverečných rečí, a napokon vyhlásil dokazovanie za skončené, pojednávanie odročil na deň 10. 10. 2022 o 11.30 hod. za účelom vyhlásenia rozsudku. Z uvedeného je teda zrejmé, že súd prvej inštancie rozhodol o návrhu žalobcov na pripustenie zmeny petitu až následne, keď strany sporu nemali ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania, vyhlásil dokazovanie za skončené.

19.3. Odvolací súd preto v postupe súdu prvej inštancie nevidel naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/ CSP a nevhliadol tu taký nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, ktorým by došlo k porušeniam práva na spravodlivý proces. Na margo uvedeného záveru odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 64/2022 zo dňa 01. 06. 2022, v zmysle ktorého samotná povaha uznesenia odvolacieho súdu o zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátení veci tomuto súdu na ďalšie konanie otvára strane sporu možnosť v pokračujúcom konaní uplatniť všetky svoje procesné práva, vrátane právnej argumentácie (právna stránka veci) a práv na využitie riadnych, príp. aj mimoriadnych opravných prostriedkov.

20. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 255 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP a úspešným žalobcom v 1. a 2. rade priznal voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).